

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/36/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116208737
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2116208737.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a sudcov: JUDr. Martin Holíč a Mgr. Renáta Gavalcová, v právnej veci žalobkyne: E. R., nar. XX.X.XXXX, bytom E., T. E. XXXX/X, zastúpenej advokátom: Mgr. Peter Kubala, so sídlom Piešťany, Pod Párovcami 1362/55, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpeného splnomocnencom: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, so sídlom Bratislava, Kubániho 16, o zaplatenie 3.216,78 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/113/2016-84 zo dňa 31. októbra 2018 - I. výrok, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku, ako aj v závislých výrokoch II. a III. **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanej **p r i z n á v a** nárok voči žalobkyňi na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (druhým v poradí) súd prvej inštancie I. výrokom žalobu zamietol, II. výrokom priznal žalovanej voči žalobkyňi nárok na náhradu trov prvoinstančného konania v rozsahu 100 %, III. výrokom priznal žalovanej voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 3 ods. 1, § 52 ods. 1, § 488, § 489, § 451 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, 2 veta prvá, § 101, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 497, § 499 Obchodného zákonníka, § 4 ods. 2 písm. g), i), ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľský úveroch v znení ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej aj zákon o spotrebiteľských úveroch), s poukazom aj na procesné ust. § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 257, § 396 ods. 1, § 453 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že v konaní vedenom na okresnom súde sp. zn. 10C/157/2015 sa žalovaná ako veriteľ domáhala od žalobkyne ako dlžníka domáhala zaplatenia sumy 368,86 Eur spolu s príslušenstvom. V uvedenom konaní bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 10C/157/2015-26 zo dňa 14.1.2016, ktorým bola žaloba zamietnutá (rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12.2.2016), pričom dôvodom zamietnutia žaloby bolo považovanie úveru za bezúročný a bez poplatkov s tým, že žalovaná (žalobkyňa) bola povinná splatiť len sumu čerpaného úveru vo výške 3.053,84 Eur, pričom zaplatila viac. Zmluvou o revolvingovom úvere č. 8100007369, ktorú uzavreli strany dňa 14.3.2008, žalovaná poskytla žalobkyňi revolvingový úver vo výške úverového limitu 3.053,84 Eur, pričom na tento úver zaplatila žalobkyňa sumu 6.270,62 Eur. V konaní sa žalobkyňa domáha vydania preplatku vo výške 3.216,78 Eur od žalovanej, o ktorú sa táto obohatila. V konaní bol sporným úmysel žalovanej bezdôvodne sa na základe zmluvy o revolvingovom úvere obohatiť, ako aj včasnosť podania žaloby v súvislosti so vznesením námietky premlčania nároku zo strany žalovanej.

4. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie právne uzavrel, žaloba je v celom rozsahu nedôvodná. Úver poskytnutý žalovanou žalobkyňu v zmysle Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100007369 zo dňa 14.3.2008, je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, nakoľko zmluva o spotrebiteľskom úvere postráda náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. g), i) zákona o spotrebiteľskom úvere, keďže v zmluve chýbajú výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ročná percentuálna miera nákladov, ako aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, z ktorého dôvodu sa spotrebiteľský úver považuje v zmysle § 4 ods. 3 posledná veta zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročný a bez poplatkov, preto žalobkyňa žalovanú sumu zaplatila navyše a žalovaná je povinná túto je vydať. Ďalej však bolo potrebné zaoberať sa dôvodnosťou vznesenej námietky (žalovanou) a otázkou možného premlčania nároku. Nakoľko žalovaná nepreukázala, že by sa žalobkyňa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jej úkor obohatil, preukázateľne dozvedela už skôr, dospel okresný súd k záveru, že najskôr dňa 27.1.2016 sa žalobkyňa dozvedela, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa obohatil a odvtedy začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na podanie žaloby. Žaloba v preskúmanom konaní bola podaná dňa 18.4.2016, teda v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, pričom subjektívna premlčacia doba plynie v rámci objektívnej (poukaz na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/301/2011). Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby (§ 107 Občianskeho zákonníka) je rozhodujúce faktické získanie bezdôvodného obohatenia, v danej veci by malo ísť o splátky, ktorými žalobkyňa ako dlžník zaplatila viac, ako len vrátila prijaté plnenie istiny úveru. Námietka premlčania vznesená žalovanou s poukazom na trojročnú objektívnu premlčaciu dobu (ktorá začala plynúť od uhradenia tej-ktorej splátky, ktorou žalovaná mala získať bezdôvodné obohatenie) bola vznesená dôvodne, pretože žaloba bola podaná viac ako tri roky po uhradení poslednej sumy zo strany žalovanej vo výške 184,43 Eur dňa 20.4.2011 (žaloba podaná dňa 18.4.2016).

5. Okresný súd sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že vo veci je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, pretože v konaní nebolo preukázané, že by sa žalovaná bezdôvodne obohatila úmyselne, keďže nebolo preukázané, že by jej úmysel (hoci len nepriamy) smeroval k získaniu bezdôvodného obohatenia v rozhodnom čase, t.j. v čase uzatvorenia zmluvy. Poukázal na to, že na preukázanie úmyslu získať bezdôvodné obohatenie nepostačuje iba to, že formulárovú zmluvu, ktorá nespĺňa všetky náležitosti podľa zákona, vyhotovila žalovaná, ktorá dlhodobo a legálne vystupuje z pozície poskytovateľa spotrebiteľských úverov. Zo samotnej podstaty tohto podnikania vyplýva to, že chcela poskytnúť peniaze s tým, aby sa jej tieto peniaze vrátili aj so ziskom, ktorý zisk predstavovali poplatky a úroky za poskytnutý úver. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná sa nemohla chcieť bezdôvodne obohatiť, pretože dôvodom jej podnikateľskej činnosti bolo poskytovanie úverov (§ 497 Obchodného zákonníka). Úmyslom žalovanej ako poskytovateľa úveru nebolo sa bezdôvodne obohatiť, ale poskytnúť finančné prostriedky za úroky, teda za účelom dosiahnutia zisku. K uzavretiu predmetnej zmluvy pritom došlo v roku 2008, pričom až vývojom spotrebiteľského práva došlo ku kontrole spotrebiteľských vzťahov a ich vyhodnocovaniu v súdnych konaniach. Iba skutočnosť, že žalovaná ako veriteľ očakávala zisk z dovoleného podnikania, nemôže sama o sebe znamenať jej úmysel bezdôvodne sa obohatiť. Následne vyvodený záver o neprimeranom zisku osoby oprávnene poskytujúcej úvery, nemožno vykladať spätne k obdobiu uzatvorenia zmluvy (poukaz na rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/632/2015 zo dňa 29.6.2016). Ak žalobkyňa poukazovala na praktiky žalovanej, že opätovne vyzýva spotrebiteľov na zaplatenie sumy, o ktorej bolo rozhodnuté, že na ňu nemá nárok, či opätovne uplatní nárok na rozhodcovskom súde, uvedené bolo konštatované len všeobecne, ale najmä všetky platby, ktoré žalobkyňa na zmluvu urobila, sú datované ešte pred rozhodnutím súdu vo veci sp. zn. 10C/157/2015, a teda po uvedenom rozhodnutí okresného súdu už na strane žalovanej bezdôvodné obohatenie nevzniklo. Ďalej poukázal na to, že úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie nie je možné odôvodniť rozhodnutiami súdov v iných veciach, v ktorých súdy neposudzovali právny vzťah strán sporu z tohto konania (poukaz na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 16Co/746/2015 zo dňa 1.10.2015). Skutočnosť, že absenciu zákonom požadovaných obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere zákon o spotrebiteľských úveroch sankcionoval v záujme zvýšenej ochrany spotrebiteľa bezpoplatkovosťou a bezúročnosťou úveru, bol daný žalobkyňu účinný nástroj na to, aby sa v zákonom stanovenej premlčacej dobe bránila voči popísaným postupom žalovanej ako poskytovateľa úveru (poukaz rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/90/2015 zo dňa 15.3.2016). Uzavrel, že nebolo možné dospieť k záveru o dôvodnosti použitia 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, keď žalobkyňa nepreukázala, že by žalovaná mala úmysel získať bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k plneniu zo zmluvy uzavretej medzi stranami sporu.

6. Okresný súd vznesenie námietky premlčania žalovanou za zneužitie práva (v rozpore s dobrými mravmi) nepovažoval, keď platí, že vznesenie námietky premlčania je uplatnením práva, ktoré zákon predpokladá, a len výnimočne možno dospieť k záveru, že ide o uplatnenie práva v rozpore s dobrými mravmi, pričom tento záver musí byť odôvodnený okolnosťami toho-ktorého prípadu. Nie je možné za zneužitie práva považovať bez ďalšieho skutočnosť, že námietku premlčania vzniesol dodávateľ zo spotrebiteľského vzťahu. Zároveň nie je možné akceptovať argumentáciu žalovanej, že uplatnenie námietky premlčania žalovanou je výrazom zneužitia práva na úkor účastníka. Ani zamietnutie žaloby z dôvodu vznesenia námietky premlčania nie je možné považovať za formálne zamietnutie žaloby, nakoľko ide o akceptáciu uplatnenia práva, ktoré zákon predpokladá (poukaz na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 176/2011). Nenašiel žiaden výnimočný dôvod, pre ktorý by malo byť vznesenie námietky premlčania žalovanou odporujúce dobrým mravom.

7. Žalovanej priznal nárok voči žalobkyni na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 100 % trov konania, keď žalovaná bola v konaní v celom rozsahu úspešná s poukazom na § 255 ods. 1 a v spojení § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku. rozsudku.

8. O trovách odvolacieho konania vo veci odvolania žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 16C/113/2016-40 zo dňa 16.2.2017 (vyhovujúca časť) rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok v rozsahu 100 %, keďže žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná v celom rozsahu, pričom odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil v celom rozsahu a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Záverom v súvislosti o rozhodovaním o trovách konania poukázal na to, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku v konaní žalobkyňou neboli tvrdené a okresný súd ich nezistil, preto posúdení všetkých okolností konkrétnej veci, dospel k záveru, že tu nie sú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné žalovanej náhradu trov konania celkom alebo sčasti nepriznať.

9. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa výlučne I. výroku, ktorým navrhla zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe vyhovieť s poukazom na odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku. Argumentovala tým, že ak okresný súd tvrdí, že žalovaná ako podnikateľ uzavrela úver so žalobkyňou, aby dosiahla zisk - teda úroky z poskytnutých prostriedkov, uvedené už samo o sebe aj v spojení na nižšie uvedené preukazuje, že žalovaná úroky a poplatky a iné povinné platby v zmluve chcela získať na úkor (ľarchu) žalobkyne, čo nie je dovolené (naopak zákonom zakázané), teda jej konanie je od počiatku nezákonné, neodborné, zámerne vedené k dosiahnutiu nedovoleného zisku. K obohacovaniu neprišlo od počiatku, ale až v momente, kedy sa platbami po zaplatení istiny poskytnutého úveru „prehupla“ pomyselná bilancia plnení v prospech žalobkyne, teda kedy už zaplatila istinu úveru. Aj keď Občiansky zákonník neupravuje úmysel, je na mieste v tomto prípade použiť analogicky (analogia iuris) výklad podľa právneho predpisu, ktorý úmysel upravuje, a teda Trestný zákon. Vzhľadom na to, že úmysel, ako psychický stav žalovaného, nie je možné preukázať, a v zmysle právnej úpravy a judikatúry ani nie je potrebné preukázať (keďže postačujúcim je preukázanie skutkových okolností, ktoré takému úmyslu nasvedčujú), týkajú sa nižšie uvedené dôvody najmä takýchto okolností. V tomto prípade keďže je na strane bezdôvodne obohateného subjektu právnická osoba, ktorá nemá a nemôže mať úmysel, ako psychický stav, je možné posúdenie úmyslu odvodiť od okolností týkajúcich sa osôb, ktoré konajú v mene právnickej osoby s poukazom na zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Žalovaná ako podnikateľský subjekt koná na vlastnú zodpovednosť a jej orgány sú povinné konať s odbornou starostlivosťou, najmä sú povinné si zaobstaráť všetky dostupné informácie potrebné pre rozhodovanie a vykonávanie konkrétnych právnych úkonov. V tomto prípade je jednoznačne použiteľná zásada „neznalosť zákona neospravedlňuje“, ktorú súdy Slovenskej republiky vykladajú v rámci spotrebiteľských vzťahov tak, že sa vo vzťahu k dodávateľovi (veriteľovi) vyžaduje v najvyššej možnej miere; „tiež rešpektovanie tohto princípu (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere“ (Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 9/2012). Vzhľadom na vedomosť žalovanej o právnej úprave, musela byť prejavovaná zároveň jej vôľa k tomu, aby sa ustanovenia úverových zmlúv od takto striktno upravenej zákonnej úpravy odchyľili, a aby následne bolo prijímané plnenie od osôb aj napriek tomu, že takéto plnenie je plnením bez právneho dôvodu - t.j. bola naplnená tiež zložka vôľová. Žalobkyňa má za to, že skutkové okolnosti danej veci nasvedčujú tomu, že išlo o priamy úmysel žalovaného, pričom minimálne nepriamy úmysel možno považovať za jednoznačný. Vedomosť žalovanej o právnej úprave a jej podmienkach je v tomto prípade

nespochybniteľnou, rovnako ako je nespochybniteľnou vedomosť o tom, že žalobkyňa plnila na jej účet finančné prostriedky vo výške istiny, úrokov a poplatkov. Bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej spočíva v tom, že prijíma od svojich klientov finančné plnenie v súvislosti s úverovými zmluvami, ktoré sú buď od počiatku neplatné alebo sa v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch považujú za bezúročné a bez poplatkov. Úmysel žalovanej (t.j. vedomostnú zložku a vôľovú zložku) je tiež možné dôvodiť z tej skutočnosti, že opakovane uzatvára počas niekoľkých rokov so svojimi klientmi zmluvy, ktoré sú v priamom a výslovnom rozpore s právnou úpravou. Žalovanej úmysel je celkom jednoznačne viditeľný aj pri posúdení množstva rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a kontrolných orgánov, ktoré v rámci desiatok prípadov opakovane rozhodujú, že žalovaná porušuje svoje povinnosti týkajúce sa úverových zmlúv, a aj napriek uvedenému prijíma od tisícok svojich klientov finančné prostriedky, ktoré súd bezdôvodným obohatením. Poukázala na rozhodnutia súdov, ktoré sa správne riadili pravidlom preukazovania úmyslu v rámci súdnych konaní Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/191/2015, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/84/2011 a sp. zn. 14Co/7/2016. Vznesená námietka je v rozpore s dobrými mravmi, keď ide o snahu žalovanej vyhnúť sa zodpovednosti za protiprávne konanie, ktorého sa dopustila v postavení silnejšej strany zmluvného vzťahu, zneužívajúc pritom svoju ekonomickú a odbornú prevahu nad žalobkyňou, spotrebiteľkou. Žalovaná podala žalobu vo veci sp. zn. 10C/157/2015 v dobe, kedy vedela z množstva iných súdnych konaní, že sa obohatila na úkor žalobkyne. Hľadisko dobrých mravov je potrebné posudzovať pre konkrétny prípad. V danom prípade, že okresný súd nemal na zreteli faktickú nerovnosť zmluvných strán (dodávateľ - spotrebiteľ) s tým, že kým žalovaná disponuje so štábom odborníkov, vrátane právnikov, žalobkyňa je len spotrebiteľkou bez právneho vzdelania a v porovnaní so žalovanou právnický nekvalifikovaná.

10. Žalovaná odvolanie nepodala, k odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrila a uviedla, že napadnutý rozsudok navrhuje potvrdiť a priznať žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa odkazuje na rozhodovacu prax, ktoré majú preukazovať úmysel žalovanej, avšak bez vecnej súvislosti s predmetným zmluvným vzťahom. Žalobkyňa sa snaží prezentovať žalovanú ako subjekt, ktorý nekonal pri uzatváraní zmluvy v súlade s dobrými mravmi. V konštrukciách žalobkyne však absentuje konkrétna okolnosť, ktoré by uvedené podporovala. Tvrdenie žalobkyne, že objektívne doba by mala byť 10 ročná z dôvodu, že malo dôjsť k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu uvádza, že takýto záver a tvrdenie nemá oporu v žiadnej skutkovej okolnosti alebo v dôkaze, ktorý by predložila či označila (poukázala na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/530/2015, 14Co/637/2015, 16Co/746/2015, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/516/2015, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/238/2017). V konaní nebol vykonaný žiadny dôkaz o úmysle bezdôvodne sa obohatiť. Záver žalobkyne, podľa ktorého žalovaná má ako podnikateľský subjekt vedieť, že sa bezdôvodne obohacuje, by znamenal, že každé bezdôvodné obohatenie by muselo byť získané úmyselne. Aj bežný občan má totiž v akomkoľvek vzťahu (okrem spotrebiteľského) poznať zákony a teda vedieť, že dochádza k bezdôvodnému obohateniu. Úvaha žalobkyne vedie k záveru, že každý kto sa obohacuje tak robí úmyselne (keďže platí pravidlo ignorantia iuris non excusat). Na základe toho je potom ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka obsolentným, pretože každé bezdôvodné obohatenie musí byť získané úmyselne (ods. 2).

11. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektami - zároveň stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase ich podaní pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné priznať úspech, preto s použitím § 387 CSP napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdil.

13. Rozsudkom č. k. 16C/113/2016-40 zo dňa 16.2.2017 (prvým v poradí) súd prvej inštancie I. výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 3.216,78 Eur s 5,05% úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.216,78 Eur od 11.4.2016 do zaplattenia, II. výrokom žalobkyni priznal právo na plnú náhradu trov konania, III. výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 193,- Eur.

14. Uznesením č. k. 9Co/131/2017-60 zo dňa 27.2.2018 odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň určil, že povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť uplatnený nárok žalobkyne, a to najmä so sústredením sa na spornú otázku dôvodnosti vznesenej námietky premlčania, túto posúdiť z hľadiska všetkých na vec sa vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a následne vo veci opätovne rozhodnúť a rozhodnutie náležite odôvodniť.

15. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobkyne bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu zamietol (suma 3.216,78 Eur s 5,05% úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.216,78 Eur od 11.4.2016 do zaplattenia) a v závislom II. a III. výroku rozhodol o náhrade trov konania (prvoinštančného aj odvolacieho), keď dospel k záveru, že právo žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka je premlčané.

16. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku a pretože v podstatnom zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže, preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

17. Z obsahu spisu (vrátane pripojeného spisu sp. zn. 10C/157/2015) a dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že dňa 14.3.2008 strany sporu uzavreli zmluvu o úvere č. 8100007369, podľa ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 92.000,- Sk/3.053,84 Eur, ktorý sa zaviazala zaplatiť zvýšený o sumu 108.016,- Sk/3.585,47 Eur, spolu 200.016,- Sk/6.639,31 Eur v 36 mesačných splátkach po 5.556,- Sk/184,42 Eur. Rozsudkom zo dňa 14.1.2016 bola žaloba zamietnutá (právoplatný dňa 12.2.2016), pričom v ňom okresný súd konštatoval, že strany uzavreli 14.3.2008 zmluvu o revolvingovom úvere č. 8100007369, úver bol poskytnutý vo výške 3.053,84 Eur, so zmluvnou odmenou 3.585,47 Eur, s dohodnutými splátkami 184,43 Eur mesačne. Predpokladaná RPMN bola 66,44 %, RPMN 77,73%, priemerná RPMN nevyplnená, ročná úroková sadzba 79,47%. Uhradená bola čiastka 6.270,62 Eur ku dňu rozhodnutia. Zmluva neobsahovala v zmysle § 4 ods. 2 písm. g), i) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Z. z. o Slovenskej obchodnej inšpekcii základné obsahové náležitosti, a to konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V takom prípade sa spotrebiteľský úver poskytnutý žalobkyni považuje podľa § 4 ods. 3 posledná veta zákona č. 258/2001 Z. z. za bezúročný a bez poplatkov, teda veriteľ nemá nárok na zaplattenie úroku z úveru a odmeny za poskytnutie úveru, ale len nárok na zaplattenie istiny, teda poskytnutej čiastky úveru /úverový limit/. Úver bol poskytnutý vo výške 3.053,84 Eur, uhradených bolo 6.270,62 Eur.

18. Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že nakoľko strany sporu uzatvárali spotrebiteľský úver, tento je nevyhnutné posudzovať nielen podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka (§ 497 a nasl.), ale aj právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch), keďže žalovaná pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľskom úvere vystupovala ako veriteľ s poukazom na predmet podnikania a žalobkyňa mala postavenie spotrebiteľa. Okresný súd správne zistil, že uzatvorená zmluva neobsahuje údaje požadované v 4 ods. 2 písm. g/, i/ zákona o spotrebiteľských úveroch (uvedené už v odseku 16). V takom prípade sa spotrebiteľský úver poskytnutý žalobkyni považuje podľa § 4 ods. 3 posledná veta zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročný a bez poplatkov. Z tohto dôvodu sa žalovaná na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila, nakoľko prijala plnenie bez právneho dôvodu a to vo výške rozdielu

prijatého plnenia od žalobkyne a skutočne poskytnutého plnenia z titulu úveru, t.j. vo výške 3.216,78 Eur (6.270,62 Eur - 3.053,84 Eur).

19. Pokiaľ teda žalobkyňa splatila žalovanej na zaplatenie tohto úveru okrem istiny aj úroky a poplatky, plnila tieto žalovanej bez právneho dôvodu, nakoľko predmetný úver bol bezúročný a bez poplatkov pre nesplnenie náležitostí vyžadovaných zákonom o spotrebiteľských úveroch, už od svojho vzniku, teda už v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy neexistoval právny titul, ktorý by žalovanej nárok na platenie úrokov a poplatkov od žalobcu zakladal, preto prijatím peňažných plnení žalobkyne na úroky a poplatky sa žalovaná v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodne obohatila, nakoľko v rozsahu prijatých úrokov a poplatkov získal majetkový prospech bez právneho dôvodu.

20. Rozhodujúcou právnou otázkou zostalo posúdenie premlčania, nakoľko žalovaná vzniesla námietku premlčania a súd prvej inštancie ju v zamietajúcej časti považoval za dôvodnú a žalobu zamietol práve z dôvodu premlčania.

21. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

22. Podľa § 107 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (ods. 1). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (ods. 2).

23. Základným inštitútom premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta OZ). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napr. výšky bezdôvodného obohatenia a pod. (por. rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 145/2007 z 24.10.2005).

24. Argumentácia žalobkyne, že v danom prípade ide o desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, pretože k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na jeho úkor došlo úmyselne, neobsahuje jednoznačné skutkové preukázanie opodstatnenosti tohto tvrdenia. V prípade premlčania práva pri bezdôvodnom obohatení je v ustanovení § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka stanovená dvojité kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná, objektívna premlčacia doba je buď trojročná, keď bezdôvodné obohatenie vzniklo z neúmyselného konania (z nedbanlivosti) alebo desaťročná, ak bezdôvodné obohatenie bolo spôsobené úmyselne. Ich začiatok je stanovený samostatne; kým subjektívna premlčacia doba plynie odo dňa, kedy sa oprávnený dozvie o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť vznik bezdôvodného obohatenia a to, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, pri objektívnej premlčacej dobe je pre začiatok jej plynutia rozhodujúci deň, kedy skutočne (fakticky) došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia. Obe premlčacie doby sú nezávislé čo do svojho priebehu, jeho začiatku i konca a ak skončí priebeh jednej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej doby však platí zásada, že lehota so subjektívne stanoveným začiatkom nemôže skončiť neskôr ako lehota s objektívne stanoveným začiatkom, ale môže skončiť najneskoršie s ňou.

25. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje, a preto sa pri skúmaní tejto otázky vychádza tradične z trestného práva hmotného. Zavinenie ako vnútorný psychický vzťah zodpovedného subjektu k vlastnému úkonu a k výsledku tohto konania je založené jednak na prvku poznania

spočívajúceho vo vedomí a predvídaní určitého následku, jednak na prvku vôle spočívajúci v tom, že subjekt prejavuje svoju vôľu tým, že niečo chce, ale aj tým, že je s niečím uzrozmeneý. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy. O priamy úmysel (dolus directus) pri bezdôvodnom obohatení podľa Občianskeho zákonníka ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil vedel, že svojim konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho chcel získať. O nepriamy úmysel (dolus indirectus, resp. eventualis) pri bezdôvodnom obohatení podľa Občianskeho zákonníka ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil vedel, že svojim konaním môže získať bezdôvodné obohatenie a pre prípad, že sa tak stane, bol s týmto následkom uzrozmeneý.

26. Vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane žalovanej sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že na vec sa nevzťahuje desaťročná premičacia doba podľa ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka s poukazom na tvrdenie žalobkyne, že žalovaná sa dopustila úmyselného konania zameraného na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. V konaní nebolo ničím preukázané, že by sa žalovaná na úkor žalobkyne obohacovala úmyselne. Dôvodom vzniku bezdôvodného obohatenia žalovanej bola úverová zmluva uzavretá medzi stranami, ktorú je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov pre absenciu podstatných náležitostí, nie je však možné len z uvedeného dôvodu konštatovať, že žalovaná mala úmysel sa obohatiť na úkor žalobkyne. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia len všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovanej pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale bolo by nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaná v čase uzavretia úverovej zmluvy a prijatia plnenia na základe úverovej zmluvy vedela alebo bola aspoň uzrozmeneá, že sa bezdôvodne obohacuje. Žalobkyňa dostatočným spôsobom nepreukázala, že by žalovaná mala úmysel získať bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k plneniu úverovej zmluvy uzavretej práve medzi stranami.

27. Odvolaciemu súdu sú okrem iného známe aj rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/9/2012 z 12.1.2013, sp. zn. 3Co/41/2012 z 6.3.2013, v ktorých súd judikoval úmysel nebankového subjektu obohatiť sa pre neuvedenie podstatných náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere, na druhej strane je potrebné poukázať na odlišné rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/63/2015 z 27.4.2016, sp. zn. 13Co/58/2015 z 15.3.2016, sp. zn. 13Co/567/2015, sp. zn. 17Co/847/2014 z 16.9.2015, sp. zn. 17Co/376/2015, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/203/2015 z 28.6.2016, sp. zn. 10Co/206/2013 z 7.1.2015, sp. zn. 24Co/632/2015 z 29.6.2016, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/113/2016 z 16.3.2017, v ktorých súdy prijali záver o nedôvodnosti aplikácie 10-ročnej premičacej doby.

28. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 238/2017, v ktorom najvyšší súd preskúmaval záver súdu prvej inštancie, že žalovaný ako nebankový subjekt, ktorý dlhodobo vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti poskytovania úverov je povinný poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov a použitie neprijateľných zmluvných podmienok v zmluvách. Úmysel žalovaného vyhodnotil ako nepriamy úmysel, pretože uvedenie podmienok v zmluve neurčitým a nezrozumiteľným spôsobom bolo zo strany žalovaného zámerné za účelom získania bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Najvyšší súd uzavrel, že občianske právo nedefinuje pojem zavinenia a pri skúmaní tejto otázky vychádza tradične z trestného práva hmotného. Zavinenie je založené na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej zložke. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Definícia úmyselného zavinenia je obsiahnutá v ustanovení § 15 Trestného zákona. Priamym úmyslom (dolus directus) sa v zmysle § 15 písmeno a/ Trestného zákona rozumie to, keď páchatel' chcel spôsobom uvedeným v (trestnom) zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený trestným zákonom. Vedomostná zložka však nie je v tomto ustanovení riešená výslovne (ako pri nepriamom úmysle). Uvedené ustanovenie ale predpokladá, že ak chcel páchatel' porušiť alebo ohroziť chránený záujem, musel vedieť aj o tom, že bude konať protiprávne. Iná situácia však nastáva pri nepriamom úmysle (dolus indirectus). V tomto prípade páchatel' vie (vedomostná zložka), že svojim konaním ohrozí záujem chránený trestným zákonom avšak pre prípad, že sa tak stane, je s tým uzrozmeneý (vôľová zložka). Z toho vyplýva, že páchatel' priamo nechce záujem ohroziť alebo porušiť, ale je uzrozmeneý s tým, že sa tak môže stať. Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatel'ovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom. Analogicky sa tu však jedná o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu,

ktorý v tomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor druhého subjektu.

29. Vo veci preskúmanej dovolacím súdom odvolací súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval nepriamy úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobkyne. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu možno vyvodíť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného, v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi. Dovolací súd konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Zároveň dovolací súd podotkol, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Dovolací súd preto konštatuje, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa.

30. Vzhľadom na podstatu argumentácie žalobkyne, ktorou žiadala aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu s poukazom na dlhodobú podnikateľskú prax žalovanej, žalovaný vo svojej obrane dôvodne poukázal na to, že všeobecný argument ohľadne uzatvárania spotrebiteľských zmlúv so spotrebiteľmi, ktoré neobsahovali obligatórne náležitosti, v dôsledku čoho sa zmluvy o úvere považujú za bezúročné a bez poplatkov, je právne irelevantný vo vzťahu k preukázaniu existencie úmyslu žalovanej sa bezdôvodne obohatiť. Pri úmyselnom obohatení sa musí byť nespochybniteľným spôsobom preukázaný úmysel, a to či už priamy alebo nepriamy smerovaný k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a musí existovať v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nepostačuje ani, ak bolo bezdôvodné obohatenie získané neúmyselne a následne by si ho príjemca úmyselne ponechal. Takéto úmyselné konanie musí byť posudzované na každom jednotlivom, konkrétnom prípade s poukazaním na okolnosti uzatvorenia konkrétnej úverovej zmluvy. Zmluva o úvere, uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou sa riadila od počiatku právnym režimom Obchodného zákonníka a to konkrétne v zmysle § 497 a nasl. Je nesporný záujem veriteľa získať za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov, čo však nepreukazuje úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaná skutočne požadovala za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa žalovaná v čase uzatvorenia zmlúv o úvere zaoberala, a na ktorú mala oprávnenie, nakoľko žalovaná mala v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, čo medzi stranami sporu sporné nebolo. Táto skutočnosť však nedokazuje úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie.

31. Z uvedeného bolo potrebné na daný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy aplikovať trojročnú objektívnu premlčaciu dobu. Objektívna premlčacia doba, ktorá je určená nezávisle na subjektívnych dôvodoch dotknutých osôb, vždy začína plynúť odo dňa, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo. Platí, že subjektívna premlčacia doba sa musí zmestiť do objektívnej premlčacej doby. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka rozhodujúce faktické získanie bezdôvodného obohatenia, pričom v tomto prípade ide o splátky, ktorými žalobkyňa ako dlžník zaplatila žalovanej ako veriteľovi viac, ako len vrátila prijaté plnenia istiny úveru.

32. Súd prvej inštancie správne ustálil, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne, keď v danom prípade bola žaloba podaná viac ako tri roky po uhradení poslednej splátky vo výške 184,73 Eur (dňa 20.4.2011), keď žaloba bola podaná dňa 18.4.2016. Odvolací súd má za to, že uplynutím objektívnej 3-ročnej premlčacej doby, zostalo právne bezvýznamným zaoberať sa otázkou uplynutia subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby, keď pre posúdenie dôvodnosti vznesenej námietky premlčania a z toho plynúci záver o nevyhnutnosti žalobu zamietnuť je rozhodujúci záver o uplynutí objektívnej 3-ročnej premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 20.4.2014 a žaloba bola podaná až dňa 18.4.2016.

33. Spornou otázkou zostalo, či žalovanou vznesená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi, tak ako sa snažil argumentovať žalobkyňa.

34. V zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez ďalšieho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

35. Vyššie citované ustanovenie zakotvuje všeobecne záväznú zásadu v zmysle ktorej výkon inak právom daných subjektívnych občianskych práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Definícia dobrých mravov nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky nikde normatívne upravená. Vo všeobecnosti však ide o pravidlá morálneho charakteru všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomné slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti takýmto pravidlám možno potom označiť za činnosť proti dobrým mravom.

36. NS SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo137/2003 uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. V rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/1996 NS SR vyslovil, že ust. § 3 ods. 1 pritom nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy a to aj na základe všeobecných pravidiel morálnych elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho charakteru konajúcich.

37. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo173/2011 zásada spravodlivej ochrany práv vyplývajúca z § 1 OSP vyžaduje, aby občianske súdne konanie ako celok bolo spravodlivé. Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo, ako hodnotový činiteľ spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Pri zisťovaní a formulovaní odpovede súdu, čo je konkrétnym právom v prejednávanej veci, musí byť tento hodnotový činiteľ rešpektovaný v maximálnej miere. Pre nachádzanie práva je nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu. Požiadavka spravodlivého konania ako celku a povinnosť súdu rozhodovať v súlade s pravidlami slušnosti (ekvity) v prejednávanej veci znamená, že v prípade, ak by nemalo ísť o uznávací prejav vôle žalovanej, bude povinnosťou odvolacieho súdu zaoberať sa otázkou, či vznesenie námietky premlčania neodporuje dobrým mravom. Nevyhnutnosť riešenia konfliktu medzi právnou istotou (ktorá sa má dosiahnuť námietkou premlčania) a spravodlivosťou vyžadujú totiž konkrétne okolnosti danej veci. Súčasťou dobrých mravov je dobrá viera (bona fides) v zmysle poctivosti, vernosti danému slovu a mravnej povinnosti splniť záväzok. Je to morálne kritérium posudzovania správania sa, ktoré má dve stránky - poctivosť vlastnú a zároveň dôveru v poctivosť druhých i vieru v dôveryhodnosť ako takú. Stálosť a pravdivosť v sľuboch a dohodách bola už v rímskom práve chápaná ako základ spravodlivosti.

38. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 176/2011-14 vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor

druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby.

39. Všeobecne možno bezpochyby dôvodiť, že v konaní účastníkom konania opodstatnene vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože inštitút dobrých mravov je zákonným inštitútom a prispieva k istote v právnych vzťahoch. Za špecifických okolností však výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znaký konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, inými slovami, rozhodujúce (určujúce) pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania. Tieto okolnosti musia byť naplnené v natolko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/265/2009).

40. Otázkou premlčania a prípadného rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi sa podrobne zaoberajú viaceré rozhodnutia súdov, napr., rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp.zn. II.ÚS 309/95, rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp.zn. II.ÚS 3168/09, rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp.zn. I.ÚS 718/11, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 25 Cdo 1839/2000.

41. S poukazom na vyššie citované ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka bolo v danej veci nevyhnutné posúdiť, či výkon práva žalovanej, ktorá vzniesla námietku premlčania, nie je taký výkon práva, ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi a to s prihliadnutím na všetky okolnosti daného vzťahu, opierajúc sa pritom o výsledky vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie dostatočne a vyčerpávajúco posúdil otázku súladu žalovanou vznesenou námietkou premlčania s dobrými mravmi, vychádzajúc z podstatných rozhodných okolností prejednávanej veci. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že v posudzovanom prípade žalobca okolnosti, pre ktoré by uplatnenie námietky premlčania malo byť v rozpore s dobrými mravmi, odvodzuje z konania žalovanej, ktorá poskytuje úvery od roku 2001, ktorá neuvádza podstatné zákonom požadované náležitosti do úverových zmlúv. V zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch je neuvedenie podstatných náležitostí zmluvy sankcionované jej bezpoplatkovosťou a bezúročnosťou, čím vylučuje úmysel veriteľa bezdôvodne sa obohatiť neuvedením podstatných náležitostí do zmluvy, pretože je postihnutý za toto konanie vo forme obmedzenia jeho nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere. Odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa sa ohľadom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia mohla obrátiť na súd ihneď potom, ako realizovala úhrady žalovanej, ktoré presiahli skutočne čerpanú výšku úveru (nad sumu 3.053.84 Eur. Poukázaním na spôsob podnikania žalovanej žalobkyňa nepreukázala okolnosti takej výnimočnej intenzity v čase vznesenia námietky premlčania, ktoré by odôvodňovali neumožnenie práva vzniesť námietku premlčania v danej veci zo strany žalovanej. Žalobkyňa nepreukázala žiadnu relevantnú skutočnosť, ktorá by jej zabránila včas podať žalobu na súd. Možno preto dospieť k záveru, že žalobkyňa sama zavinila márne uplynutie premlčacej doby, pričom do jej uplynutia mala objektívnu možnosť podať žalobu na súd, resp. vyhľadať odbornú právnu pomoc. Zároveň bolo potrebné vyhodnotiť aj okolnosti na strane žalovanej, ktorá nemala žiaden podiel na tom, že žalobkyňa svojím správaním zavinila márne uplynutie premlčacej doby, nedopustila sa žiadneho konania, ktoré by bolo možné v súvislosti s vznesenou námietkou premlčania posúdiť ako rozporné s dobrými mravmi.

42. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené rozhodujúce argumenty odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie o nevyhnutnosti zamietnutia žaloby z dôvodu jej nedôvodnosti v zamietajúcej časti (I. výrok).

43. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalobcu odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

44. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I, vrátane vecne správnych závislých výrokov II. a III. odvolaním osobitne nenapadnutých, v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

45. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).